

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Julius' 13-dikán 1819.

Német Ország.

Itt ismét elé áll a Sand, és hideg vérrel meg akará egy nagy emberen, a' Kotzebue' nem csak szomorú hanem kegyetlen játékát újítani. A' próbát meg is tette hideg vérrel. A' Vasárnap-tól fogva Bétsbe érkezett idegen újságlevelek ezen új gyilkosságnak előadásával vannak tele, mellyek ugyan mind különbözőmódon írják-le a' történetet, hanem a' végek csak egyre megy-ki. Mi a' Frankfurti újságveledekből vettük ki az itt következő előadást: —

„Wiesbadenből Jul. 2-dikán: *Swalbachból* nagyon rút dologról tudósítottunk, oly dologról, a' melly munkát fog adni azon Olvasók' figyelmének, kik a' minden napi történeteket nem néma lágyemelegséggel szokták olvasni, hanem azoknak szerző okait, következtéseiket, egész mivoltok szerint megfontolgatják. *Lönning* nevű Patikárius *Idsteinban*, valami 28 esztendő s ifjú, a' *Sondéhoz* hasonló próbát tesz. Oly fogás alatt, hogy *Massaui* Országlószéki Elölülő és Titkos Tanácsos *Ibell* Urral akar beszélni; tegnap *Swalbachba* jött, hogy az Elölülő Urral találkozhassek, ki most egészségére nézve itt tartózkodik. Minckutánna egygyütt jó ideig beszélgettek volna, a' Patikárius egy hegyes tört elérántott 's azt az *Ibell* Ur' mejjébe döfni iparkodott, de a' ki, elmeje' jelenvalóságát el nem vesztrén, az ifjú kezét markosan megragadta 's ab jól

a' tört kifatsarni, az ifjú pedig azt az *Ibell* Ur mejjébe belé verni iparkodott. Ilyen dulakodás közben a' földre leestek; azonközben emberek érkeztek a' lár-mára; legelőbb is *Ibellné* aszszonyság lépett-be a' reitendő dulakodásra, kit *Lönning* látván, ragadja a' nálla eldugva volt két mordályok között egygyiket, 's azt az aszszonyra rá tsattantja, 's a' gyújtó lyukban lévő puskapor fel is lobbant, hanem a' mordály tsakugyan nem sült-el. Végre a' beszaladott emberek *Lönning* Urramat gondviselés alá vették. Az alatt, míg a' gyilkos és *Ibell* Ur a' földön tetengell, *Lönning* meg nem szűnt így kiáitozni: Meg kell halnod! Meg kell halnod! Ezen tselekedet többféle észre vételekre 's megjegyzésekre ad alkalmatosságot. E' már második különös karakterű gyilkosság a' mi szomszéd-ságinkban. Majd meglátjuk, hogy fog-e ezen második scéna is oltalmazókat, 's mint várni lehet, követőket is találni? Erőszakos támadásokról és felindulásból származó gyilkosságokról tsak formálhat az ember magának némünémű bépzeletet: hanem ily gyáva kegyetlenkedésekről; esztelenkedésekről, bajosan. Erről a' gyilkos *Lönning*ről se' mondhatni teljességgel, hogy valami személyes bosszút akart volna *Ibell* Uron állani, mert neki ezzel soha semmi öszszetsalódása nem volt, 's még tsak nem is beszéllett völe soha. Minckutánna közel egy fertály órát beszélgettek volna egygyütt, 's *Lönning* a' maga terhes környül-

állásairól panaszkodván ötet *Ibell* Ur szépen vigasztalta 's nékie segedelmét ajánlotta volna, ekkor ragadta elő *Löning* a' hegyes kést. Ilyen fanatismusra vetemedni nagy megdühödés kivántatik, melynek közönségesen *fanatismus* lévén a' neve, ez a' mostani időben nagyon elkezdett hatalmasodni, 's a' helyett hogy tsendesedne, inkább hevesedik és nevedik. Az esztelen azt gondolta talám, hogy így fog szolgálni a' jó ügynek; ugyan jól esmeri szegény a' jó ügyet, 's annak barátjait és ellenségeit. Ha így, majd be fogunk ázteni a' Német hazának, 's meg fogjuk jó nevét és állandóságát oltalmazni!

A' mik a' Bavariai Közönséges Ujságban 's a' Norimbergai Correspondensben ezen történetről előfordúlnak, tsak melleslegi környúlállásokban különbözök. Ezek szerint *Löning* Idsteinban nem Patikárius, hanem tsak úgynevezett Patikai Provisor volt. Ezek szerint, ő a' mordállyal magát akarta volna agyon löni, midőn látta, hogy gyilkos ezéjárt végre nem hajthatja. — Ugyan tsak ezen levelekben ekképpen fejezi-ki magát egy *Wiesbadeni* tudósító: — „Titkos Tanácsos *Ibell* Ur, kinek a' mi Hertzegségünk kormányoztatása' dolgához legnagyobb befolyása van, 's a' mi Országló Hertzegünk' kegyelmével leginkább dicselkedhetik, de a' kinek magaviselete eránt, mind mondják, a' közönséges vélekedés egy időtől fogva nagyon ellenkezőleg nyilatkozattatja-ki magát, arra vala kiválasztatva, hogy egy ifjú ember' keze által, a' ki ő benne hazaja elnyomóját vélte szemlélni, mint a' Politikai fanatismus' áldozatja', úgy haljon-meg. Ez az ifjú az *Idsteini* Patikárius' fija, 's nálla Provisori szolgálatot tett. Ez elébb itt *Wiesbadenben* kéreste *Ibell* Urat 's itthon nem találván úgy ment hozzá *Schwalbachba*, a' hol fürdés végett tartózkodott.

Mikor *Löning* megfogattatván, elhurtoztatott, ily szókra fakadt: Megtalálja még *Ibell* Ur is a' maga emberét! — A' dőfés, mellyet *Löning*; *Ibell* Uron tenni akart, ennek tsak az ajakát sértette-meg.

Frantziija' Ország.

Végezte a' Követek' kamarájában Június' 19-dikén előfordúlt (a' III-dik számú M. Kurir' 20-dik lapján felbeszakadott) nagyon fontos vetekeések előadásának:

Courbiere: *Manuel* Ur azt mondta, hogy a' Számkivettettek a' magok mostani állapotjokban úgy kell gondolnunk, mint ártatlanokat. De meg kell ám határoznuunk, hogy mitsoda Számkivettettek értünk! Azok, kiket az 1815-ben Jul. 24-dikén költ parancsolat küldött számkivetésbe, a' törvény által már a' Király' kegyelmébe 's igazságába ajánlattak; tassék nékiek a' Király' labáihoz borulni 's vétkeiket eleckünni, vagy megmutatni, hogy ok nélkül tétettek a' Számkivettettek' laistromába; itt kereshetik ok a' magok' egész igazságokat és menedéket. Ezeknek nem lehet a' Kamaránál keresni a' segedelmet, a' Kamara itt a' Király nélkül semmit se tehet; a' mit pedig a' Király tenni akar, megteheti a' Kamara nélkül. Itt hát tsak azokról lehet szó, a' kik ezen név alatt értetnek: *Király' gyilkosai*. De hát ezokról elmondhatjuk-e, hogy ártatlanoknak kell őket tartani? Ezekre nézve botsánat kéretett (t. i. 1815-ben). A' Király úgy ítél, hogy ily nagy tárgyra nézve jó lesz meghérdeni a' Törvényhozó Kamarát; ekkor is így történt, hogy a' Király' azon gyilkosai, kik a' Bonaparte' Elbából lett visszajövele után sz ő második uralkodása alatt az első megbotsátást eljádztották vala, a' Számkivettettek' laistromába tsakugyan beirattattak, 's ily hatá-

rozás súlytatott fejekhez: *Ti Frantzia Ország' földjére többé vissza nem léphettek; feloldoztatlok azon büntetés alól, hogy azon Erantziák között kellessék laknotok, kik a' Legitima Monarkhiának és a' XVI-dik Lajos' familiájának, kit ti megöltetek, vissza ajándékoztattak.* — Panaszolhatnak-e ezek ezen határozás ellen? 's mit jelenthetnek az ezért való panaszások? Én itt nem Ministereinket akarom menteni; már ők megfélelték magokért; de a' kik egyszersmind már azt is megjegyezték: Hogy a' jó czélzás nem mindenkor elég a' veszedelmes iparkodásoknak elháríthatatassokra. Sőt többet is mondtak; azt kinyilatkoztatták t. i: Hogy Párisban mitsoda Biztosság áll-fenn; ezek miként leveleznek egy más nagy városbéli Biztossággal, 's ez ismét mással. Valósággal jól tudja már Fr. ország, hogy az ilyen *Insurrections*- vagy *Directions*- Biztosságok által a' nagy sokaságot, a' népet, könnyen revolúzióra lehet vezérléni (ezen szókra a' hal oldalon nagy zugástámadott az Orátort beszédjében félbe szakasztották.) —

Perrier: Nevezze - meg az ur az özszeeskütteket, a' Revolúziós-Biztosságokat; mi vagyunk 'e ezek?

Elölülő: Észébe juttatom Követ Uraméknak hogy ezen kamarának rendszabásai szeréit nem szabad félbe szakasztani az Orátorokat! —

Lafitte: Igen, de ugyan ezen rendszabások szeréit mtskolódni se' szabad ezen Kamarávat; intse - meg tehát az Elölülő Ur a' mtskolódókat.

Egy hang a' jobb oldalról: Miért veszíték magatokra a' mtskoltatást? —

Egy más hang ugyan onnét: Miért gondoljátok, hogy felölletek beszélt az Orator?

Elölülő: Ha valamelyik tag azt gondolja, hogy az, Orátort meg kell inteni,

mondja - meg indító okait, 's ezen Kamara ki fogja mondani itéletét. Külömben kérem a' Követ Urakat, hogy a' rendszabásoknak engedelmeskedjenek, 's az Orátorokat tsendesesen halgassák végig. —

Constant: Én azt kívánom, hogy az Orator itt intetessék-meg, és sort kérek a' beszédre, hadd mutathassam, hogy kívánságom helyes.

Corbiere: Azon Követ Urak, kik beszédemet félbeszakasztották, elfelejtik, hogy én tsak azt mondtam ismét el, a' mit már előttem egy más Orator (Courvoisier) mondott. Egy Orator Ur (Manuel) is azt mondá, hogy az a' félleknék emlegetése: hogy Párisban, Lyonban, 's másütt revolúziós gyűlések tartatnak tsak arra való, hogy a' nép között félelem terjesztődjön-el. De e' nem igaz Uram! A' mi Országlószékünk egy Romai Orátorral ekképpen szoll: *Tudjuk mi, mi van munkába véve, mitsoda készületek tétetnek; tudjuk kik tartanak gyűlekezeteiket 's hol tartják gyűlekezeteiket, 's éppen azért tsendes a' nép, hogy látja, hogy mi mind ezeket tudjuk és szemmel tartjuk.*"

Az után *Constant* állván - fel, ő olajat öntött a' tűzre, azt mutogatván hosszasan, hogy az 18:5-dik északoldali Kamara, melynek idejében a' Számkivetések törésntek, hosszúállást számjuzó emberekből állott, egész erővel egy rész' elnyomásának esett néki, egy szóval, hogy a' nevezett Kamara nem egyéb, hanem tsak a' revolúziós időbéli *Nemzeti Conventnek* folyamatja lett volna.

Benoist: Nem így van a' dolog Uram! Az 1815-béli Kamara tsak egy erköltsi, 's egy religiói principiumot akart megerősíteni, azt tudni illik, hogy a' Királyt meggyilkolni nagy bűn legyen. Mi vala pedig ellenben ezen gyűlekezéseknek, mellyekben a' Számkivetettekért szolló számos kérelmek ké-

szítotték az ő czélzásai? nem egyéb, hanem annak a principiumnak, melyről most szövelék, tudniillik, *hogy a Királyt meggyilkolni nagy bűn legyen*, ketségbenozása. Ha tehát ezen gyűlésnek valamelyik tagja az 1815-béli Kamaráról beszéli, azt a Nemzeti Conventtel összehasonlítani méréshelyi, én mint a ki magam is ezen Kamarának tagja voltam, azt mondom, hogy ezen esetben tsakugyan illendőnek tarthatjuk azt, hogy őtet az Előfűlő megintse. Én ezen Orátort egyéberánt magam is nagyon tiszteltem: de azonban azt, hogy ily meggyaláztatást elszenvedjünk, lehetetlenség nek tartom. Én forma szerint kívánom, hogy az Orátor (Constant) intetessék meg. — *Ugy kell! úgy kell!* akképpen kiáltoztak egyszerre néhány Ultrák a jobb oldalon.

Courvoisier: Engedelmet kérek, hadd szollhastak!

Az igazság' Ministere: Én is szollani akarék! felkiáltott a Belső Minister, 's beszédjének e' volt summás foglalata: Az 1815-béli Kamarának én is tagja voltam; a nagyobb résznek magaviszetével megelégedéit magam se' voltam: de itéljünk tsakugyan részrehajlás nélkül az időkülömbőségével meg egygyezőleg. Tsakugyan nagy méltatlanság az 1815-béli Kamarát új *Nemzeti Conventnek* nevezni, a' melly tsak egy vérözönnel, tömlötzőkkel, vesztőhelyekkel béborított befedezett hazát újít-meg emlékezetünkben, a' melly rettentőségekről késő Unokáink se' fognak elfelejtkezni. Én úgy itélek, hogy Constant Ur is tsak eivétette beszédjének sorát, avagy minthogy nem elkészülve hanem tsak *improvisálva* beszélt, tehát tsak ideájának rendetlen árja okozta, hogy ily vigyázatlanul talált szollani: de a' dolgot megfontolván, remélhetők, hogy ő önn' maga megmáskolja kimondott szavait. De mi is követ-

kezne abból Uraim, ha egygyik Kamara a' másikat a' maga munkájert, egy két esztendő mulva így megátádná? Így atól felhetnénk, hogy a' mostani Kamara, azért, hogy Május 17-dikén a' Számkivettettek' kérelmét fere tette, majd, egy két esztendő mulva az 1815-béli Kamarának, 's így új *Nemzeti Conventnek* fogna neveztetetni, 's a' többi. — Ugy van! úgy van! jól mondja! (így kiáltoztak sok tagok).

Constant: Én szavaim által nem akartam egyebet mondani, tsak azt, hogy az 1815-béli Kamara, avagy az akkori többség, sok rosszatsinált. Azt azonban magam is megismerem, hogy illetlen kifejezéssel találim émi.... Elég! elég! (így kiáltoztak ismét sok tagok 's ezzel bevégződött ezen tüzes vetekedés).

* * *

Hogyan támadhatott a' Követek' kamarájában ezen tüzes vetekedés, így beszéli elő, a' bal Szárny' mentésére, egy Párisi levél: — „Azolta, hogy a' mostani Kamara a' maga ülésit tartja, a' Ministerek szüntelenül azon dolgoztak, hogy miképpen eszközhessék ki a' Számkivettettek' visszahívattatását, a' nélkül, hogy a' Királyi elsőégi jusok meg ne sértetődjenek, az az, hogy a' dolog úgy intéződhessék-el, hogy a' Királytól szármozzék. Boyer-d' Argenson nevu Képviselő volt, a' ki ezen tárgyra nézve első mozditást tett a' Kamarában: de minekelőtte ezt meg tette volna, előbb a' maga bal szárnyon ülő barátjaival tanácsot tartott, hogy kedvezőnek tartják-e reá a' mostani időt, vagy valyon nem fog-e a' próbatétel igen jókorinál tartatni? A' bal szárnynak néhány tagjai elmentek Deserre, Decazes, és Desolles Ministerekhez. Ezek őket örömmel láttattak fogadni, 's megígérték, hogy a' Királynál minden lépéseket meg fognak tenni, hogy ő Felsőségét

is rá vehessék a Számkivettettek kérelmének meghaladására. Úgy gondolkoztak a nevezett Ministerek, hogy ha a Kamarában ily módon, tudni illik a Királynak előreláló elkészítésével mozdítatik meg ezen dolog, így a Királyi *initiativum* (az a jus, hogy a Királytól jöjjön a jóvállás) se sértetik meg: azonban akkor tsakugyan elhalasztotta d'Argenson kérelmének beadását. Így állottak egy darabig a dolgok, míg az alatt a Számkivettettek nevében, részint egyesesen a Kamarához, részint némeilly Képviselőkhöz a Kamara elejébe való adattatás végett számos kérelmek érkeztek. A Számkivettettek barátjai ezen dologt a Ministereknek bejelentették s ajánltak neknek, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket, a kik magok is úgy itéltek, hogy ezen kérelmeket most már illeendően elővenni s a dologt annak módja szerint megindítani lehet. A Kérelmek azonnal a Biztosság kezébe is adattattak, hanem itt valami történt véltek, a mi a dolognak haladást okozott, a melly időbeladás alatt a Biztosság a Ministerekkel egy s más értekezésekbe bocsátkozott a dolog felett. Ennyi haladás után végezetre Május 10-dike határozattal meg, hogy a Biztosság a maga vélekedését a Kamara elejébe terjessze. Ekkor *Caummartinra* biztattott vala, hogy mint Referens a dologt a Kamara elejébe terjessze. A Biztosság vélekedése akkor e lett volna, hogy a Kamara a Számkivettetteknek kerő leveleiket a Ministeri Tanátsához küldje, hogy ez küldje osztán azokat a Király nevében, további megfontolás végett, vissza a Kamara elejébe. De ekkor ismét a jött közbe, hogy a Ministerektől izenet érkezett a Biztossághoz, hogy még nyolcz napig halaszssa a dolognak a Kamara elejébe való terjesztelését, mivelhogy a Ministeri Tanáts még egyszeri előre való meg-

fontolás alá akarja venni, s talám az Országlószék tsak maga a Kamara közbejövetele nélkül fog a Számkivettettek visszahivattatása eránt rendelést tenni. Azonban míg e folyt, az alatt a Kamara Biztossága is még egy tanátskozást tartott, melyben több tagok megváltoztatták előbbeni gondolatjokat, s már most többen találtattak köztök, kik arra voksoltak, hogy fére kell tenni a Számkivettettek kérelmeiket, s *Caummartin* helyett *Cottont* neveztek Referensé. Ezen változáson a Kamara bal szárnya nagyon elbámult, a Commissio a maga tagjai közzel pedig egy Bedoch nevűt a Ministeriumhoz küldötte, hogy lássa meg, hogy jónak találja-e ez a Kérőlevelek féréttetését? Desolles kedvellenséget nyilatkoztatta ezen hírnek hallására; megmondotta, hogy a Biztosság éppen nem az ő kedve szerint tselekedett, és hogy a mi őtet illeti, ő így is megmarad azon kívánsága mellett, hogy a Kamara utasítsa ezen dologt a Ministeri Tanáts elejébe. Bedoch ezt hallván Cottonhoz a Collegájához ment, ennek megbeszélte a Desolles szavait, egygyütt velle Desolleshez ment, s ez mindkettőjök előtt úgy beszélt, mint előbb egyedül Bedochnak beszélt vala. Bedoch már most megkerdette Cottont, hogy a Minister kedve szerint fogja-e a dologt a Kamara elejébe terjeszteni. Cotton tétovázva felelt. Máj. 16-dikán öszszegyülekeztek a bal szárnyon ülő tagok Perriernél, s meghatározták hogy akár mi legyen is a Biztosság vélekedése, ők minnyájan felszollalnak a Számkivettettek ügye mellett. Május 17-dikén jó reggel ismét öszszegyülekeztek, s felolvasták beszédeiket, mellyeket a Kamara gyűlésében tartani szándékoztak. Azonban izenetet vettek Desollestől: hogy mindenek jó lábon állanak; hogy ő maga is beszédet fog tartani a Kamara gyűlésében, s jóvállást

fogja a' dolognak a' Ministeri Tanás' elejébe lejendő utasítását. Ezen izenetnek hallására úgy ítéltek a' bal szárnyon ülő tagok, hogy eszserént mindenek jól fognak folyni, a' nélkül, hogy nékiek beszélni is kelljen. Valami egy óra mulva elkezdődött a' Kamara' ülése; a' Ministerek is beindultak oda: hanem az ajtó előtt a' több Ministerek Desolleszel szembe találkoznak, 's bámulására mondják neki, hogy ismét az egész dolog megváltozott volna, 's hogy a' Király azt kívánja, hogy a' Számkivetteknek kéréseik tétetődjenek fére. Desolles ezen változáson nagyon elbámult ugyan, de a' több Ministerek' jóvállására ő is megígérte, hogy nem votizál a' a' Király' kedvével ellenkezőleg. Ezzel a' Kamara' ülése a' nélkül kezdődött el, hogy a' bal szárny ezen utolsó változásból valamit előre megtudott volna. Innét származtak a' Junius 19-dikén eléfordult nagyon nevezetes vetekedések, melyekben az elő adott, felettebb kényes dolgok feszegettettek.

Spanyol Amérika.

Artigásról azt írták Buenos-Ayresből Apr. 20-dikán, hogy ezen Országlószékek megbékéllvén seregeit ennek seregeivel a' Portugallusok ellen egyesítette, 's az ólta a' Portugallusok Buenos-Ayrest a' tengeren megszállották: a' Buenos-Ayresi prédáló hajók pedig azóta a' Portugallus hajókat is úgy üldözik, mint eddig a' Spanyolokat üldözték.

Északi Amérika.

A' Londoni Kurir nagyon szánakozva említi, hogy a' kereskedés' megsökkenése 's a' pénzforrásoknak abbólkövetkezett kiapadása, az Egyesült Státusokban is, mint Európában, név szerint Nagy Britanniában, úgy éreztetik.

Az Üstökös-Tsillagról.

Azon üstökös tsillagról, mely éppen

oly méltóságosan mint az ahözértő írónak minden előrevaló' jóvendolgeséseik nélkül jelent-meg nállunk, a' milyen keveset írtak a' közönséges levelek elején, éppen oly sokat írának már most: de mind ezeket ide tenni szószaporításnak tartanók. Bétsben legelőbbször Jul. 2-dikán estvéli szürkületkor tünt azoknak szemekbe, a' kik történetből az észak-és nyugotközi látáshatározatja fölé néz-lődtek, hozzá vetve valami 10 gradus magaságra a' látáshatározatja felett. Ugyan azon esve mutatván-meg Britnbe is magát legelőbb, az odaváló újságban 7 gradusra tétetik a' Horizon felett való magassága. *Posonyban* Jul. 4-dikén kezd-ték látni a' Bétsihez hasonló magasságra. A' feje akkora nagyságunk látszik, mint egy közészerü tsillag. — Az *Saugburgi* tudósítások szerint, ott 5-dikán estve mutatta-meg magát a' közönséges szemnek ezen szép és nagy üstökös tsillag: hanem Stark nevű Kanonok Br. n. n. Jan. 24-dikén látta, kétséghívél instrumentumok' segédelmével. A' *Reyher* tsillagok ezen tsillagnak a' fejétkülönbségének mondják lenni. A' Monastium levelek szerint, ennek nints tsillagja, mint az 1811-dikébélinek volt. Tsillagok sugárokból állani látszó fehérvészű tsillag. — Hogy ezen tsillag különböző tsillag helyeken különböző estvének vetett észre, annak tulajdonithatni, hogy megjelenése előtt felleges éjjelek voltak, mint a' Rénus mellyéki levelek megjegyzik, hogy tudniillik ott is, hosszasan essőzés után 3-dikban estve az ég hirtelen feltisztulván estvéli 9 óra után egy fertálykor, szép holdvilág lévén, ezen szép üstökös tsillag mindeneknek szeméit magára vont. Ott fejének 's üstökének nagysága, 's világosságának elevensége által, az 1811-bé- lit jóval felyül haladta.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Ő Császári Kir. Felsége méltóztatott Schlechta Jakab Urat, Pesti Polgárt, különböző alkalmatosságokban megmutatott hazafiai buzgóságáért, és köz jóra törekedő jeles igyekezetéért, a' kissébb arany Medálllyal kegyelmesen megtisztelni.

A' Budai Tsillagvizsgáló-torony némelly belső hibái miatt mostan hászonvethetetlen lévén, és belőlle minden Mathematicum Instrumentumok kivitetvén, úgy hogy ottan semmi égiszrevételeket tenni nem lehet, az Egri Tsillagvizsgáló-toronynak következő első észrevételeit közlik a' Pesti levelek:

Egerből Jun. 3-dikán 1819. Tegnap estve tisztára fordúlván az ég, egy jeles tekintetű Üstökös-tsillag tetszett fel lát határunknak a' nyugoti tájékán, mintegy 12 grádits magosságon. Tíz óra tájban adatott tudomra, minekelőtte magam láttam volna, 's azonnal igyekeztem helyét meghatározni; de a' szürkület igen világos lévén, az alatt lévő Üstökös körül közel egy vesztég álló tsillagot sem láthattam meg, azután pedig nem igen sokára a' Tárkányi hegyek háta megé bukott. Mindazonáltal helyhezteséséből az égi sarkra való nézve előre látván, hogy még az étszaka folytában másodszor is fel kell tetszenie, le nem feküdtem. Fel is jött hajnali két óra tájban. Azonközben a' farka, melly az elhúnyt napnak ellenébe estvéli 10 órakor tsak kevésbé hajlott vala éjszak felé, nőttön nőtt, a' homályosabb ég színén mind szelvében, mind hosszában, és éjfél után 1 órakor észrevehetőleg nyugot felé kanyarúlt. Ha a' közel fekvő Tárkányi hegyek nem akadályoztatnák éjszak felé láthatárunkat, egész éjjel látható lett vol-

na az Üstökös tsillag teste; a' farka pedig tsakugyan el sem lünt volt. A' mennyire a' hajnal világa engedte, melly már két órakor az égnek reggeli vidékét az Üstökös farka színére festette, 's mind üntalan nevedett, azt vettem észre, hogy az Üstökös a' Kettős jegy szomszéd-ságában tartózkodik. Tulajdon mozgása sebességéről, 's erányjáról a' következő éjszakák taníthatnak meg; egy észrevételből nem is lehet e' tekintetben következtetni semmit.

* * *

Ipolyrágról. Jun. 27-dikén Tek. Nemes Hont Vármegye fényes innéplest tartott azon szerentsének emlékezetére, hogy egykor az nap szünt meg a' dőghalál ezen Ns. Vármegye kebelében. Az Isteni Gondviselésnek ezen jótéteményét háladatos szívvel érezvén a' Ns. Rendek, valamint más esztendőkbén, úgy az idén is jeles egyházi pompával kívánták kijelenteni kegyes érzéseiket. Melly alkalmatossággal M. J. Kovalik János Püspök, és Gen. Vicarius ő Nsga tartotta, mozsár ágyú durrogások között az innepi Misést; a' predikáziót pedig nagy oratori lélekkel Tiszt. Argauer Máté Ur a' Budai Fő Plébánián lévő Káplán.

* * *

Elsőbb rendelések által Budán is, az úgy nevezett Tsászárfördőn felyül a' dunán Katonai úszó-intézet nyitattott, mellyben más rendű személyek is részt vehetnek tsekély fizetés mellett. Egy néhány hét óta áll ezen Intézet, 's helyes elrendelése és hasznos útmutatása által napról napra inkább kezdi megnyerni mind a' két város tetszését.

Szombathelyből a' múlt hónap végén jelentetett, hogy egy ottani rét

virtokos, nem lévén megelégedve földjének termésével, 's azt mivelhetővé akarván tenni, annak ásatása közben egy Római temetkezési helyre talált. Ez a rét Kőszeg felé fekszik. Tsak nem százig való sírok ástak már fel, melyekben tsontvázakkal telyes koporsókövek, hamvas urnák, felyülírasos métsék, könnyes-üvegedények, sokféle Római arany, ezüst és rézpénzek, nyilak, gyűrűk, valóságos és hamis gyöngyök, arany lántzok, 's más külömbkülömbféle drágaságok találtattak.

Rátzkevíben a' Csepel szigetében a' múlt hónap' 26-dikán szenteltetett fel Székesfejérvári Megyés Püspök Fő Tiszt. Vurum Jó'sef ő Nagysága által az ottani Pap és Abbás Wallensteini Schmidt Nepomuk János Úr által, nyájának vallásos gyarapítására felállított szép Kalvaria hegy.

T y r o l i s .

Innsbruckból ezeket irták Jul. 7-dikén: itt a' rozsaratás János napja kor elkezdődött. Julius első napja éppen oly szokatlan melegség által külömböztette meg magát mint Juniusnak két utolsó napjai, a' levegő' hirtelen változásnak nagy graditsa nevezetessége által, minthogy Reaumur' mérőjén a' kenyesső Jun. 29-dikén még tsak 11 és $\frac{1}{2}$, 's 30-dikán már 20 gradust mutatott. Ugyan ezen melegmérió árnyékban és éjszakra helyheztetve Jul. 4-ikén 25. és $\frac{1}{2}$, ma (7-dikén) 29, 6-dikén pedig 30 gradust mutatott, a' milyen melegségre itt 42 esztendőől fogva nem emlékeznek. Ezen 42 esztendőök alatt 1793-ban Jul. 18-dikén volt legnagyobb melegünk, de

ekkor se' haladta felyül a' 29-dik gradust. Pruszsia. — Berlinben Jul. 3-dikén K o t z e b u e' emlékezetére halotti tiszteletet tettek a' játékszínen, oly módon, mint regébben a' Lessing, Schiller, Körner, Ifland 's mások tiszteletére. A' Prologus után, mellyet S e r ö c k nevű hiresjátszó léány, Garmanla személyében, vastag gyászba öltözködve mondotta el, az egész tisztelet telt *Hermann és Thusnelda* című játék rekesztette-be. Mint régebben Schillernének, úgy most a' bejött summa, melly közel 1000 talérra telt, az özvegy Kotzebuenénak adatott. — Megjegyzik, hogy az egész tisztelet alatt semmi illetlenség nem történt, melly azt félbe szakasztotta volna.

H í r d e t é s .

Eredeti Spanyol Hágókosok, Anya- és hágatni való juhok, Fejőstehenek, 's borjak' kótyavetyéje.

A' Cs. K. Ősi és Familiai jószágok' Fő Igazgatása által a' jövő Augustus 23, 24 és 25-dik napjain, Magyar Országban feles számú eredeti Spanyol Hágókosok, a' tenyészésre egészszen alkalmas anya és hágatnivaló juhok, számos fejőstehenekkel 's borjakkal egygyütt, azonnal való készpénz fizetéséért, közönséges kótyavetyé' útján eladattatni fognak.

Maga a' kótyavetyélés az irt napokon délelőtti 9 óraker a' Holtsi Cs. K. mulató kastélyban közönséges rendtartással megy' véghez.

Költ Bétsben Junius' 1-ső napján 1819.

Száz forint Conventións pénzért adtak Váltó czédulában: —
Julius' 5-dikén 247 — 10-dikén 246 $\frac{1}{2}$ — 12-dikén 246 $\frac{1}{2}$ — forintot.